

PABLO NERUDA

Neruda'nın
Şiirleri
100 Yaşında!

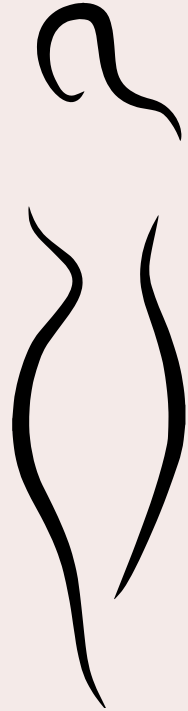
Yirmi Aşk Şiiri

ve Bir

Umutsuz

Şarkı

—
Şiir
—

Pablo Neruda, 1904 yılında Şili'nin Parral kasabasında doğdu. Asıl adı Neftali Ricardo Reyes Basoalto'dur. Babası demiryollarında çalışan bir memur, annesi ev kadınıdır. Çocukluğunda, Nobel Edebiyat Ödülü'nü alan Şilili ünlü kadın şair Gabriela Mistral'ın öğrencisi olmuştur. *20 Aşk Şiiri ve Bir Umutsuz Şarkı* (1924) adlı şiir kitabıyla Avrupa ekseninden uzak, özgün Latin Amerika şiirini müjdelemiştir. 1971 yılında Nobel Edebiyat Ödülü'nü aldı. XX. yüzyılın bütün dünyada en çok tanınan ve kitapları en çok satan şairidir. Yeryüzü coşkusu, aşk ve insan haklarının büyük şairi, 1974 yılında kansere yenik düştü.

YIRMİ AŞK ŞİİRİ VE BİR UMUTSUZ ŞARKI

Orijinal adı: Veinte Poemas de Amor y Una Canción Desesperada

© 1924, Pablo Neruda and Fundación Pablo Neruda

Yazan: Pablo Neruda

İspanyolcadan çeviren: Adnan Özer

Yayına hazırlayan: Kemal Küçükgedik

Yayın hakları: © 2024 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz. Bu kitabın hakları Carmen Balcells telif hakları ajansı aracılığıyla alınmıştır.

1. baskı / Mart 2024 / ISBN 978-625-6666-12-2

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı ve sayfa uygulama: Taylan Polat

Baskı: Ana Basın Yayın Gıda İnşaat San. ve Tic. A.Ş.

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. 2622 Sk.

Güven İş Merkezi, No: 6/13 Bağcılar - İSTANBUL

Tel. (212) 446 05 99

Sertifika No: 52729

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Yirmi Aşk Şiiri ve Bir Umutsuz Şarkı

Pablo Neruda

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

Çeviren: Adnan Özer

 Doğan
Kitap

Önsöz

Bundan yüz yıl önce Şili'nin Santiago şehrinde, eski bir kitabevinin dönüşmesiyle kurulan *Nascimento* Yayınevi'nin sahibi Carlos George-Nascimento, ülkenin yoksul güney tarafından gelip yatılı okuyan 19 yaşındaki kara kuru bir delikanlının şiir dosyasını kitap olarak yayınladığında bu şiirler toplamının İspanyol dilinin XX. yüzyılda dünyada en çok yayılan ve en önemli edebi eserlerinden biri olacağını bilebilir miydi..?! (*Nascimento*'nun ilk ünlü baskısını piyasaya sürmesinden bu yana, İspanyolca yazılmış hiçbir şiir kitabı bu kadar çok satmadı. Bu kitabı 1961 yılında Arjantin'deki *Losada* Yayınevi bir milyon adet bastı. Yine aynı yayınevinde Aralık 1972'deki 17. basımıyla bu sayı iki milyona çıkmıştır.)

Kitabın adını neredeyse bu genç şairle birlikte koymuşlardı; "Bir Kadınlı Bir Erkeğin Şiirleri", sonra "On İki Aşk Şiiri" adı verilen dosyalar sonunda -genç şairin cesur erotizmine melankoliyi de eklemesiyle ortaya çıkan yeni şiirlerle- *Yirmi Aşk Şiiri ve Bir Umutsuz Şarkı (Veinte Poemas de Amor y Una Cancion Desesperada)* başlığını almıştı.

Genç şair henüz yeni Pablo Neruda ismini almış Ricardo Nef-tali Reyes Basoalto'dan başkası değildi. Babasının şairliğe hoş bakmaması yüzünden aldığı edebiyat adı -Katalan çellist Pablo Casals ve Çek yazar Jan Neruda'dan aldıklarıyla- bu ikinci şiir kitabıyla günler içinde Şili'de yayıldı.

Kitabın yayınlandığı 1920'lerdeki Şili toplumu neredeyse bütünüyle muhafazakârdı. Neruda, ergenliğini ustaca tasarımı yapılmış bir hermetik metonimi içinde şiir sanatına dönüştürmüş-

tü: Kadın figürünü idealize etmiş; kadın bedenini, çıplaklığıyla kutsamıştı. Hispanik dünyanın bütün eleştirmenleri kabul eder ki *Yirmi Aşk Şiiri ve Bir Umutsuz Şarkı*, başta Şili olmak üzere bütün Latin Amerika'da edebiyatta bir devrimin adıdır.

"Daha önce erotik deneyimin ve kadınla erkek arasındaki ilişkiler imgesinin böyle aktarıldığı şiirler ne Şili ne de İspanyolca şiirinde yayınlanmadı" diyor Şilili ünlü şair ve eleştirmen Federico Schopf.

Bu yaşayan eleştirmenden daha geriye gidelim; Julio Cortazar'ın tanımlaması müthıştır: "Neruda bize bizim olanı geri verdi, bir Latin Amerikalı şairin aşkının günün basit söyleriyle, sokaklarımızın kokularıyla, güzelliği devasa yalancı vanilyalar ve kutsal orantıların rızası olmaksızın keşfeden birinin sadeliğiyle *hic et nunc*¹ verilebileceği ve yazılabileceğini öğretmek için, bizi Avrupalı âşıkların ve ilham perilerinin belirsiz kuramından koparıp, kanlı canlı ve somut bir kadının kollarına attı." (Julio Cortazar, *Neruda Entre Nosotros*)

Garcia Marquez, Pablo Neruda için "XX. yüzyılın bütün dünya dilleri itibarıyla en büyük şairi" derken *Yirmi Aşk Şiiri ve Bir Umutsuz Şarkı*'nın doğal erotizmini bu nitelemesine başlıca dayanak yaptığı akla gelmeli.

Latin Amerikalı değerlendirmelerin sonu gelmez. Bir de Kuzey Amerika tarafına bakalım:

Batı dünyasının XX. yüzyıldaki en önemli edebiyat eleştirmenlerinden olan Amerikalı edebiyat eleştirmeni Harold Bloom, kitaplarında Şilili Pablo Neruda ile Portekizli Fernando Pessoa'nın XX. yüzyılın en önemli şairleri olduğunu söylemiştir.

Yirmi Aşk Şiiri ve Bir Umutsuz Şarkı'daki derinliği ve güzelliği tam olarak anlamak için eseri tarihsel ve kültürel bağlamına oturtmak gerekir. Bu 21 şiir, Latin Amerika'daki siyasi çalkantıla-

1. (Lat.) *hic et nunc*: "Burada ve şimdi" anlamında. Nesnelere, olayların zaman ve uzay yönünden belirliliğini göstermek için kullanılan terim.

rın ve toplumsal değişimlerin damgasını vurduğu 1920'lerde yazılmıştır. Daha çok orta sınıfın yönetimindeki modernizm dönemidir bu. Neruda daha ilk gençlik çağında şiirsel konunun inşası ve bazı retorik stratejileri konusunda kendini geliştirmişti. Sahip olduğu olağanüstü yeteneği unutmamalıyım. Daha önce başlamış edebi modernizm ve döneminin avangard akımlarının etkisiyle, dönüşüm halindeki bir dünyayla karşı karşıya kalan gençliğin tutkusunu ve yoğun duygularını, sıkça kullandığı aę metaforunda olduğu gibi yakalamayı başardı.

Neruda bu gençlik eserinde tutkulu aşk, duygusallık, arzu ve doğa gibi çok çeşitli evrensel temaları kurcalıyor. Tabii pek çok modern şairde bu özellik söz konusu ancak onun farkı bunu, ergenliğinde kadını/ dişiyi doğanın yaratıcı kinetik gücü zeminine yatırarak yapması. *Yirmi Aşk Şiiri ve Bir Umutsuz Şarkı* sırf bu bakımdan bile olsa klasik bir eserdir.

Şiirleri okudukça, aşk söz konusu olduğunda yaşımız ne olursa ergen gibi davranmamızın şifrelerini görür gibi olacaksınız. Bitirirken, kitabın düşünölen ilk adına atıfta bulunacağım: Her kadın ve her erkeğin şiirleri açtığınız sayfalarda.

Çevirmen olarak, yayınlanışın 100. yılında onu tekrar sunmak onurunu tüm Nerudaseverler nezdinde ifade etmem hoş görölsün isterim.

Adnan Özer, 25 Şubat 2024
Taşlıtarla

Yirmi Aşk Şiiri

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKLER

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

1

Kadın bedeni, ak tepeler, ak uyluklar,
dünyaya benzersin teslim olmuş halinle.
Benim yaban çiftçi bedenim seni kazar da
fırlatır oğlunu toprağın derinliklerinden.

Yalnızdım tünel misali. Kuşlar kaçardı benden
ve gece basardı içimi güçlü istilasıyla.
Yaşayabileyim diye bir silah gibi işledim seni,
yayımdaki ok, sapanımda taş gibi.

Ama yaklaşıyor intikam saati ve seviyorum seni.
Tenden, yosundan, arzulu ve diri süttten beden.
Ah göğüsleri kadehim! Ah gözleri gurbetim!
Ah kasık gülleri! Ah usul ve hüzünlü sesin!

Kadınımın bedeni, vazgeçmem senin bahşettiklerinden.
Susuzluğum, sınırsız arzum, belirsiz yolum!
Ebedi susuzluğun sürdüğü karanlık ırmak yatakları,
ardından yorgunluk ve sonu gelmez bir acı.

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

Yirmi Aşk Şiiri ve Bir Umutsuz Şarkı, 1924 yılında ilk basıldığında kısa sürede uluslararası bir üne kavuştu. Sonraki yüz yıl içinde tazeliğinden hiçbir şey kaybetmeden okunmaya devam ederek bir milyondan fazla şiir ve edebiyat severle buluştu. Yüz yıldır âşıklar ve edebiyat severler bu modern klasiği ellerinden düşüremediler.

“Pablo Neruda XX. yüzyılın bütün dünya dilleri itibariyle en büyük şairidir.”

GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ

“Neruda bize bizim olanı geri verdi... bizi Avrupalı âşıkların ve ilham perilerinin belirsiz kuramından koparıp, kanlı canlı ve somut bir kadının kollarına attı.”

JULIO CORTÁZAR

Çeviren: Adnan Özer

